

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ד חשון תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 5:18 תל-אביב: 5:32 חיפה: 5:23 מוצאי שבת: ירושלים: 6:30 תל-אביב: 6:32 חיפה: 6:30 ר"ת: 7:10

פרשת נח

איסור גזל

שלא להכשל באיסור גזל מכל אשר לרעהו!

נלמד מהפסוק: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (ו-יג)
ואמרו חז"ל: "בא וראה כמה גדול כחה של חמס. שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל שנאמר כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ" (סנהדרין קח.). וכן מובא במדרש: דור המבול ע"י שהיו שטופים בגזל, לפיכך לא נשתייר מהם פליטה (בראשית רבה לח-ו).

יש להבין: במה היתה חומרת הגזל יותר משאר העבירות שבה נחתם גזר דינם? ובמדרש מובא עה"פ (איוב לט-ט) "מרוב עשוקים יזעיקו ישועו מזרוע רבים" - אלו הנעשקים. "ישועו מזרוע רבים" - אלו העושקים. אלו רבים על אלו בחימוס ממון ואילו רבים על אלו בחימוס דברים עד שנחתם גזר דינם. ולפי שהיו שטופים בגזל נמחו מן העולם.

ותמה המגיד מדובנא בספרו **אהל יעקב** (במהדורת ירושלים של הגאון רבי חיים כהן שליט"א): מה אשמים העשוקים שכלל אותם הכתוב עם העושקים?

וביאר, כי מטבעו של עולם, כאשר גזל אדם מחברו או עושקו, הרי זה מחמת שיצרו הרע גבר עליו ומסמא את עיניו והרגשתו על גודל הרע שעושה לרעהו, כי כל עוד לא הרגיש בעצמו את הצער שגורם לרעהו לא יבין דיו את גודל הרעה. אך כאשר הוא בעצמו יטעם את הצער הזה כשיגזלו ממנו ויעשקו אותו. בוודאי אז יזעק חמס וישפוט בכל חומר הדין את הגוזלו. ואז יבין יותר את גודל הרעה שבגזילה, שכן הרגיש זאת בעצמו, ואם למרות זאת יגזול, הרי מעשהו חמור עשרת מונים.

זהו שדרשו חז"ל "מרוב עשוקים יזעקו..." כי מרוב שהם רבים נמצא שכל אחד מהם היה גם עשוק וגם עושק. וכך היה בדור המבול שהנעשקים היו גם העושקים, על כן כלל הכתוב אותם יחדיו, ועפ"י המשפט שחרצו הנעשקים עצמם שהפכו לעושקים נחתם גזר דינם.

עד כמה קשה להכריז על נקיון כפים...

כשביקר הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל אצל הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל סיפר לו כי יש בידו העתק מכתבו המרטיט של הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל רבה של ברודי (שכתב לאנשי קהילתו על עזיבתו את הרבנות בברודי). ביקש הגרי"ז מרבי אריה שיאות להשאירו אצלו לעיון.

החל הגרי"ז קורא את המכתב בקול רם, וכשהגיע אל המשפט שכתב רבי שלמה: "הנני יורד מעל כסאי נקי כפים כאשר עליתי עליו בתחילה..." פרץ בבכי של התרגשות עמוקה. בניו העידו כי זה זמן רב לא ראו את אביהם בוכה כך כפי שבכה בעת קוראו את המילים הללו.

שכן ידע הגרי"ז מנסיונו בעשרים שנות רבנותו, עד כמה קשה וכבידה האחריות המוטלת על שכמו של רב שכמעט בלתי אפשרי להכריז משפט כזה לאחר ארבעים ושמונה שנות רבנות.

הרב מבריסק

"זוממדר מתנה..."

פעם נכנס עשיר אל כ"ק האדמו"ר רבי ישראל מרוזין זצ"ל והניח לפניו "קוויטל" לפדיון בסכום הגון. הלה היה מפורסם כמי שעשה הונן בדרכים מפוקפקות...

נטל רבי ישראל את ה"קוויטל" אך את הכסף סירב לקחת בהסבירו לעשיר: כתוב "זוממדר מתנה" - מדבר הוא סמל ישרות וטוהר כמו שדרשו חז"ל (סנהדרין מט) עה"פ "ויקבר יואב בביתו במדבר" - מה מדבר מנוקה מגזל ועריות אף ביתו של יואב נקי מגזל ועריות. למדנו, שרק מכסף שבא בישר ובנקיון כפים מותר לקחת מתנות...

מגנזנו העתיק

נקי כפים ובר לבב...

פחד גדול היה מוטבע בגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי-הסטייפלער זצ"ל ממכשול של פרוטה. הוא נימק את פחדו: "איני רוצה לרדת שוב לעולם הזה, לעבור שוב את כל התהליך, רק כדי להשיב אגורה לבעליה".

זו היתה אחת הסיבות שבגללה לא נטל עודף מאנשים, שמא החשבון לא מדויק והעודף אינו מגיע לו במלואו...

תולדות יעקב

עלון פרשת נח מוקדש לעילוי נשמות
אמי מזרתי הכ"מ האשה הצדקנית

מופלאה באהבת תורה בכל ליבה והליכותיה. מהוללת ביראת ה' וברוממות תפלותיה. נשגבה באצילות רוחה ובזוך מדותיה.

מרת מלכה בת הר"ר עבי יצחק זצ"ל קרייזר ע"ה

נלב"ע בשיבה טובה ובשם טוב לעולם שכולו טוב בעש"ק י"ב תשרי תשפ"ג, ת. נ. צ. ב. ה.



עלון השבוע פרשת נח הוקדש לעילוי נשמות
הרב שלמה בן ר' חיים רינגר ז"ל נלב"ע כ"ה תשרי
זמרת פייגע (פני) בת ר' יששכר דוב הכהן ע"ה נלב"ע ג' חשוון
ת. נ. צ. ב. ה.

להתרחק מחברת רעים ולא לדור בין אנשי רשע!

נלמד מהפסוק: "מן הארץ ההיא יצא אשור ויבן את נינוה" (פרק י-יא)

וכתב רש"י (מהמד"ר): "כיון שראה אשור את בניו שומעין לנמרוד ומורדין במקום לבנות המגדל יצא מתוכם."

מקובלנו מרבותינו, שמי שמצוי בקרבת עוברי עבירה ורואה אותם תמיד במעשיהם, מתרגל הוא בזה ושוב אין הדבר חמור אצלו כל כך (והדברים אמורים גם אם עובר העבירה הוא כתינוק שנשבה, והרואה הוא שומר תורה ומצוות) על כן עליו להתרחק ממנו כצעד של הגנה עצמית ולא בתור עונש לעבריו.

ביסוד זה ביאר **כ"ק האדמו"ר רבי אברהם חיים מזלוטשוב** זצ"ל את אמרת חז"ל באבות (פ"ד-ב) "הוי רץ למצוה ובורח מן העבירה... ועבירה גוררת עבירה" ולכאורה תמוה: וכי רק מפני שהעבירה גוררת עוד עבירה צריך לברוח מהעבירה?

אלא כך ביארום של דברים: אפילו אתה עצמך רחוק מעשיית עבירה, אלא רק ראית אחרים חוטאים, ואינך יכול למונעם, ברח מן העבירה והתרחק מהם, כי עלולה עבירה שלהם לגרור עבירה שלך...

בדרך יסוד זה ביאר **הגה"צ רבי אליהו דושניצר** זצ"ל (בספרו **נחלת אליהו**) בשם **החפץ חיים** את הטעם מדוע ציוה ה' להרוג לא רק את עמלק עצמו אלא גם את כל מה ששייך לעמלק אפילו בהמה ולא לשייר ממנו כל זכר? משום שהסכנה מעמלק "אשר קרד בדרך" היא מכל דבר שראיתו תזכיר את עמלק.

וכמו שמצינו בקרח שנבלע עמוק באדמה. וכל כך למה? משום שהוא הלעיג על תורה ה', וא"כ אפילו הקבר שלו לא היה צריך להיות בגלוי, שלא יאמרו שבה הקבר מונח האפיקורס. כי גם ראיה כזו משפיעה לשלילה על נפש האדם. עד כדי כך יש להרחיק מכל מראה המזכיר את הרע אף אם הוא כשלעצמו אינו רע.

מכל האמור עלינו ללמוד עד כמה יש צורך להרחיק אף ממראות של דברים רעים. ובספרו **חיי עולם** כתב **הגר"י קניבסקי-הסטייפלער** זצ"ל ללמוד מהפסוק "ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלישתים... כי אמר אלוקים פן ינחם העם בראותם מלחמה..." עד כמה צריך להרחיק ממקום העבירה, וכי יש ללמוד מכאן הנהגה לדורות להתרחק מאוד ממקום עבירה וממקום הגורם והמסובב לעבירה.

גם הגר"מ שטרנבוך שליט"א ביאר בדרך זו את הפסוק "וביערת הרע מקרבך" (דברים יז-ז). הפסוק מדבר על העדים שראו את החטא ועל כן יד העדים תהיה בו בראשונה... וכל כך למה? משום שהעדים אשר ראו את החטא, נסתגלו בנפשם לזה החטא, לפיכך עליהם לסקול את החוטא כדי שישרישו בלבותם את חומרת החוטא, לכן נאמר לעדים הסוקלים "וביערת הרע מקרבך" - היינו מקרבים של העדים, דכיון שהוקל אצלם חומר החטא מראיתם את החטא, לכן נצטוו לסקול ובוזה יבערו מקרבם.

שלא להביט על רשעים...

הגאון רבי ברוך בער לייבוביץ זצ"ל היה נזהר מאוד מראיות אסורות. הוא נזהר שלא להביט על רשעים ושלא לבוא במגע אתם.

פעם ראה את קרוב משפחתו כשהוא מדבר עם בחור פורק עול והצטער על כך מאד. עד שמרוב צער נטרד כל כך שכמעט לא אכל באותו יום מחשש שמא יושפע קרוב משפחתו מאותו רשע.

הרב הדומה למלאך

מה משפיע יותר לרעה?...

פעם שאל **הרב אברהם וולף** זצ"ל (מייסד ומנהל סמינר וולף בב"ב) את **הגר"י סולובייצ'יק** זצ"ל: באה לפני שאלה מאדם מסויים - על שתי תלמידות בגילאי 16, אחת מהן גונבת מבתים שעובדת בהן, ועושה זאת בתחוסם. והבת השניה מתחצפת הרבה כלפי המורות בבית ספרה האם מן הראוי להוציאן מן המוסד?

השיב הגר"י: בנוגע לבת שגונבת אל ימהרו להוציאה. יש לנסותה עוד פעם אולי תטיב דרכה. ובנוגע לתלמידה השניה שמתחצפת למורות, זאת שאלה קשה יותר... אינני יודע... במקרה זה, חוצפה חמורה מגניבה!

שכן גניבה אמנם מזיקה לחברותיה אבל אינה מקלקלת אותן! הן לא תלמדנה ממנה לגנוב... אבל כאשר תלמידה מתחצפת כלפי המורה, היא מחלישה את מעמדה של המורה ומבטלת את השפעתה.

רבותינו

הזו מתונים בדין

אל ימהר אדם לדון את חברו עד שיגיע למקומו!

נלמד מהפסוק: "וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל" (פרק יא-ה)

וכתב רש"י: לא הוצרך לכך, אלא בא ללמד לדיינים שלא ירשיעו הנידון עד שיראו ויבינו" (מדרש תנחומא). וזה לשון המדרש: "וכי הוא צריך לרדת ולראות והלא הכל צפוי וגלוי לפניו שנאמר ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא. אלא ללמד לבריות שלא לגמור את הדין ושלא לומר דבר מה שלא רואין".

כתב רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה ג-ריח): "כי תראה אדם אשר ידבר או יעשה מעשה, ויש לשפוט דבריו ומעשהו לצד חובה ולצד זכות וכו' ואם הוא מן הבינונים אשר יזהרו מן החטא ופעמים יכשלו בו, יש עליך להטות הספק ולהכריעו לכף הזכות, כמו שאמרו חז"ל (שבת קכז): הדין את חברו לכף זכות המקום ידינוהו לכף זכות, והיא מצות עשה מן התורה שנאמר "בצדק תשפוט עמיתך".

לכאורה יש לתמוה על דברי חז"ל "הדין את חברו לכף זכות המקום ידינוהו לכף זכות" דבשלמא החבר, שמא אינו יודע כל העובדות לאשורן לכן מספק צריך לדון לזכות, אך השי"ת הרי יודע הכל כפי האמת ומה שייך לומר שגם הוא ידונו לכף זכות!?

ותירץ הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל עפ"י פירושו של **האלשיך הק'** בפסוק "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ז-ב). היינו שבכל טוב שעושה הצדיק יש קצת חסרון כמו פניה שלא לשם שמים, והחובה לדון לכף זכות היינו ליחס את עיקר המעשה לכוונה הטובה. כך גם הקב"ה ידון את מעשיו עפ"י הכוונה הטובה שבהם תוך התעלמות מהרע שבהם.

"עד שתגיע למקומו..."

מעשה שבא אדם לבקש הלואה מהגאון **רבי חיים חזקיהו מדיני** זצ"ל (בעל השדי חמד). אותו אדם שהיה ידוע כלווה ואינו משלם. בכל זאת קיבלו בעל השדי חמד בסבר פנים יפות ופתח את הקופה לתת לו מבוקשו.

התלמידים שהיו בבית הכירו את הלוח והתחילו לרטון. הם התלחשו וגעשו כדי למנוע את ההלואה ולהציל את הרב מכישלון והפסד. אך לא הועילו. השדי חמד קיים את המצוה והאיש יצא מביתו שמח ומרוצה.

כאשר הלך הלוחה שאלוהו תלמידיו: "מה ראה רבינו על ככה להלוות לאיש הידוע שאינו מחזיר?" השיב להם: "הוי דן את כל האדם לכף זכות ואל תדון את חברך עד שתגיע למקומו". אפשר שמחמת דוחק הפרנסה לא עמד בנסיון, אבל מעתה נאחל לו ברכה והצלחה, ובוודאי ישלם... וכך באמת היה.

מורשת ספרד

לנהוג בענוה ובעניעות עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "ושם אחיו יקטן" (י-כה)

וכתב רש"י: "יקטן - שהיה עניו ומקטין עצמו, לכן זכה להעמיד כל המשפחות הללו". גם על נח מבואר בגמרא (עבודה זרה ו: ובפירוש רש"י שם) שהיה עניו ושפל רוח. ויתכן כי מסיבה זו ניצל מן המבול ככתוב: "ונח מצא חן בעיני ה'". וזאת מחמת ענוה שהיתה בו ככתוב במשלי (ג-לג) "ולענוים יתן חן" וכפירוש הגר"א: ולענוים השומעים חרפתם ואינם משיבים, מכניעים את עצמם לכל אדם בעולם ואין רודפים אחר הכבוד, "יתן חן". הקב"ה יתן חינו בעיני הבריות. ושנינו באבות (פ"ג-ג): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו".

אמרו חז"ל (בתנוד"א זוטא-פרק טו): "לעולם יהא אדם עניו בתורה ובמעשים טובים וביראת שמים עם אביו ואמו ועם רבו ואשתו ועם בניו ועם בני ביתו ושכניו ועם קרובים ורחוקים, ואפילו עם גוי בשוק, כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ומתקבל על הבריות, וממלא את ימיו ושנותיו בשם טוב, וכי בזמן שהאדם הוא עניו בתורה ובמעשים טובים, אז אשתו מתיראת ממנו, וכן בני ביתו ושכניו וקרוביו, ואפילו הגוים מתיראין ממנו, שנאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".

ידועים דברי **חובת הלבבות** (יחוד המעשה פ"ה) על גדרה של ענוה אמיתית וכך כתב בזה הלשון: "וכבר אמרו על אחד החסידים שאמר לחברו הנשתות... הנשתותה בעיניך השבח והגנות? אמר לו: לא. אמר לו: עדין תלא הגעת [לענוה], השתדל אולי תגיע אל המדרגה הזאת כי היא העליונה שבמדרגות החסידים". נמצאנו למדים שלענוה אמיתי אין כל הבדל אם משבחים אותו או מגנים אותו.

יתכן לבאר כי מעלת ענוה כזו באה לידי ביטוי במדת ענוותנותו של נח. וזה שנרמז באמרת חז"ל "יש דורשים [את נח] לשבח ויש דורשים אותו גנאי". כלומר: בזה ניכרה ענוותנותו האמיתית של נח שאף שנדרש לגנאי ואף שנדרש לשבח, היה זה שוה בעיניו וקיבל שניהם באהבה.

על נח נאמר "צדיק תמים היה בדורותיו" ובגמרא (ע"ז ו.) ביארו "תמים" - בדרכיו, ופירש רש"י עניו ושפל רוח. "צדיק" - במעשיו, ופירש רש"י: בלא חמס. נמצאנו למדים ש"תמים" היא הגדרה של "מדות" כמו ענוה, וכידוע המדות נקראות "דרכי ה'" שיש לדבוק בהן מה הוא רחום וחנון אף אתה וכו'.

ומצינו למהרש"א (זבחים קטז. ד"ה תמים) שביאר, מדוע המדות נקראו "דרך"? מפני שאינם תלויים במעשה דוקא. ולכן מתאים לקרוא למי שהולך בדרך ה' "תמים" כפי שנאמר (שמואל ב-כב,לא) "הא-ל-תמים דרכו". לעומת זה "צדיק" הוא בעל מעשים טובים והוא מלשון "צדקה" כנאמר "עשה צדקה ומשפט" (שם-ח,טו).

אלא שצ"ב: אם בעל מדות שהולך בדרכי ה' נקרא "תמים" מדוע תפס רש"י בדוקא את מדת הענוה ולא מדה אחרת כמו חסד ורחמים?!

ניתן לתרץ כי מדת הענוה המסמלת יותר מכל את ה"תמימות", שכן היפוכה של הענוה היא הגאווה, ומי שהוא בעל גאווה, נחשב בעל-מוס, וכפי שדרשו חז"ל בגמרא (מגילה כט.) מאי דכתיב "למה תרצדון הרים גבוננים" יצתה בת קול ואמרה למה תרצו דין עם סיני, כולכם בעלי מומים אתם אצל סיני... ועל זה אמר רב אשי: משמע מכאן שמי שהוא יהיר ובעל גאווה, בעל מום הוא.

ומכאן נוכל לרמוז למדת הענוה בפסוק "תמים תהיה עם ה' אלוקיך" שרק מי שיש בו מדה זו של "תמים" אזי יהיה "עם ה' אלוקיך". שכן על היפוכה של מדת הענוה. על המתגאה נאמר "אין אני והוא יכולין לדור בכפיפה אחת". נמצא שרק העניו יוכל להיות עם ה'.

"גדולים וטובים ממני..."

בעל החתם סופר לא קיבל ולא הסכים להפצרות תלמידיו להדפיס עליו ספר את תשובותיו הרבות מאירות העינים. כאשר הדפיס תלמידו הגאון **רבי מרדכי שלנק** זצ"ל את **חידושי הר"י מיגאש** וצירף אליהם כמה מתשובות החתם סופר, הקפיד על כך החת"ס.

וכשנשאל החתם סופר לסיבת הקפדתו, השיב: "כאשר יהודי שואל שאלה, הרי מחובתי להשיב תשובה אבל אם אדפיס את הדברים, הרי בכך אני קובע כי רבים אינם יודעים את התשובה ובהדפסת התשובה אני כביכול מאיר את עיניהם. חלילה לי להניח קביעה כזו! שכן רוב העולם גדולים וטובים ממני, ואינם צריכים לי. ועבור המיעוט שבמיעוט למה אטריח עצמי..."

חוט המשולש

"בגלל עוונותי הרבים..."

אנשי העיר פיעטרקוב, שהיתה מן הערים החשובות והעתיקות שבערי פולין, בחרו בגאון **המהר"ם שפירא מלובלין** זצ"ל לכהן כרב העיר, והוא עדיין אברך צעיר לימים. רבי מאיר שפירא נעתר וקיבל את ההצעה שהיתה שלב נוסף בעלייתו ברום הנהגת הדור.

בהגיעו לפיעטרקוב, נערכה לו קבלת פנים נלהבת ביותר. כל בני הקהילה, אנשים נשים וטף עמדו בתחנת הרכבת לבושים בגדי חג. פמליית הרב עברה תחת שערי ניצחון מעוטרים באורות צבעוניים שהוצבו במהלך הדרך עד בית הכנסת. לשם פנה הרב עם בואו ונשא את דרשת הבכורה.

במעמד נכבד זה אמר המהר"ם שפירא לסובבים אותו: "בוודאי תתמהו שאדם צעיר לימים כמוני יבוא לכהן בעיר גדולה כמו פיעטרקוב? אך בעצם יש לבאר לאידך גיסא: מדוע תלמיד חכם צעיר צריך להתקבל לרבנות בעיר קטנה, ואילו מבוגר צריך להתקבל בעיר גדולה יותר, הרי ההגיון אומר את ההפך, אדם צעיר שעדיין כוחו במותניו מסוגל לכהן בעיר גדולה, ואילו אותו זקן שכוחותיו דלים, מן הצדק שיכהן בעיר קטנה יותר וישרת ציבור קטן יותר".

"אלא שהגמרא אומרת: "מי שנתמנה פרנס על הציבור מוחלין לו על עוונותיו". משום כך חייב תלמיד חכם מבוגר יותר, שיש לו באמתחתו יותר עבירות, לבוא לעיר גדולה, ואילו נער שעדיין עבירותיו מועטות לפי שעה, די לה לרבנות קטנה שתכפר על עוונותיו..."

"באשר לך" - סיים המהר"ם שפירא - "כנראה לפי עוונותי הרבים הריני זקוק לעיר גדולה שתכפר עלי..."

האור המאיר

"כותב יותר טוב ממני..."

הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל סיפר ששאל פעם את **הגאון מטשיבין - רבי זוב בעריש וויזנפלד** זצ"ל, האם בירך ברכת "שהחיינו" על הופעת ספרו "דובב משרים", שהרי ישנן דעות שונות בפרוסקים, ויש שהורו להלכה לברך?

השיב לו הרב מטשיבין בענוותנותו שלא בירך ונימוקו עמו: "הכיצד אברך, וכי אני יודע אם הדברים שכתבתי בספר הינם טובים?!"

כיוצא בזה: בשמחת נישואי הגאון **רבי יעקב חיים סרנא** זצ"ל העניק לו הרב מטשיבין את הספר "חזון נחום" של אחיו, **הרב מדומברובא**. שאל אותו החתן, מדוע לא נותן את ספרו שלו דובב משרים? והשיב לו הרב מטשיבין: "הוא כותב יותר טוב ממני..."

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

'משפיל אָל דָּל'! [2]

יום אחד החליט שהוא חייב לסיים עם ההלוואה לאותו גביר. ניגש אליו עם 40,000 דולר ביד וביקש להחזיר את החוב. הגביר הגיב כמשיח לפי תומו: 'תשמעו; ברגע זה אני לא צריך את הכסף. תשמור לי על זה ומתי שאצטרך אפנה אליך...'

לכם אני יכול לספר: כאשר התייצב שמואל מול הגביר במטרה לפרוע את החוב, הכסף שהיה מונח בידיים שלו כלל לא היה שלו. הוא פשוט לווה כסף כדי לפרוע את החוב, כי כבר לא היה לו נעים מהגביר... אבל המלווה ידע לומר את המילים הנכונות, ברגע הנכון, באופן ששמואל כלל לא קלט **שהכסף מראש היה מיועד כתרומה על מנת שיוכל להתבסס כלכלית לכל ימי חייו!** וכידוע שהצדקה החשובה ביותר היא לאפשר לאדם להתבסס בעצמאות כלכלית. ובלשון המגידים: 'במקום לתת לו סרדינים, תן לו חכה כדי שיוכל לדוג-דגים לבד!'

* * *

סיפור אחרון:

פלוני לא ידע להתנהל כלכלית. הוא השקיע השקעה כספית גדולה שהסתבכה, ובנוסף ערבב את כספיו ההשקעות עם כספיו הצריכה השוטפת בבית. הלחץ הכלכלי בעסק הקרין על הבית, והכל עמד בפני קריסה.

האפשרות לצאת בשלב זה מהעסקה ולהפסיד הכל, גם לא הייתה מצילה את המצב הכלכלי בבית. נכנסו כמה עסקנים לעובי הקורה ובדקו אפשרות לגייס השקעות של מאות אלפי דולרים על מנת להציל את העסקה.

בין השאר הם פנו לר' פנחס (שם בדוי). הוא הקשיב לכל הסיפור וביקש זמן לחשוב. מסתבר שזווית הראייה שלו הייתה שונה לחלוטין משל כל האחרים - 'משפיל אָל דָּל' כבר אמרנו?

'אם המצב הכלכלי של הבית התערער, הווה אומר שגם המצב הנפשי של יושבי הבית התערער. ומי יודע, אולי גם השלום-בית...! הלכך הציע לפונה להתרכז לרגע ב"עזרה ראשונה" הבאה: לגייס כמה אנשים שיתרמו כל אחד סכום קטן יחסית.

'ומה נעשה עם הכסף הזה?' תהה הפונה 'הרי מדובר כאן במאות אלפי דולרים!'

הסביר לו ר' פנחס: 'את הכסף הזה נעביר ישר למכולת שליד הבית שלהם. בעל המכולת יודיע לאשה שבעלה סידר אצלו את התשלומים, ומעכשיו היא יכולה להמשיך לרכוש בשמחה את קניות הבית. ברגע שהאישה תקלוט שהסיבוך הכלכלי בעסק לא קשור לבית, הרי שלפחות את השלום-בית נציל!'

סבר וקיבל. הסכומים גויסו והחיוך חזר לבני-הבית.

כתוצאה מכך גם העסקים הסתדרו בהמשך הזמן - ובא לציון גואל!

אם ראיתם את עלונינו הקודם "איש לרעהו" (ומי לא ראה?!?) בטח קראתם שם "סיפור קטן על אדם גדול" השבוע, משתף אותנו שולח-הסיפור שיחי' בשני סיפורים קצרים, באותו קו מחשבה של 'משפיל אָל דָּל'.

* * *

'שמואל' (שם-בדוי) תכנן להתפרנס מעסקי יבוא-יצוא, ולשם- כך פתח חברה חדשה. התחום הזה הינו קשוח ו"אכזר", ובפרט לחדשים - "ירוקים". אם אין לך עצבי-פלדה, לא מומלץ לך להתנסות ביבוא-יצוא. שמואל הרגיש וידע שהתחום מתאים לו - אך זה כמובן לא מנע ממנו את ייסורי חבלי-הלידה.

בשלב ראשוני זה, לא הכירו אותו היצרנים בסין, והם דרשו שישלם את רוב שווי הסחורה מראש. בדרך-כלל מקבלים היבואנים אשראי למשך תקופה, במהלכו הם יכולים למכור חלק מהסחורה ולהתארגן עם התשלום. אבל סוחר חדש לא זכאי לאשראי.

גייס שמואל סכומים נכבדים להשקעה הראשונית, והזמין כמות ענקית של מוצרים. למרות מאמציו עדיין חסרו לו 40,000 דולר - אך הוא קיווה שזה לא מה שיעצור את העסקה.

לפתע הוא מקבל הודעה בהולה מהיצרן בסין. החלק המשמח בהודעה היה שהמשלוח יצא לדרך. החלק הפחות משמח היה שבאם הוא לא יפרע את יתרת החוב בתוך 24 שעות, הם עוצרים את המשלוח והוא גם יפסיד את כל הסכום שכבר העביר להם.

מטורפים!

אבל מה יעזור לו לכעוס?...

* * *

מאחר שהוא כבר ניצל את כל האפשרויות לגיוס כסף, מצא את עצמו מול שוקת-סדוקה. חשב וחשב והחליט לגשת לגביר פלוני ולשתף אותו במצב. הגביר שמע את הפרטים, התעניין, והגיע למסקנה שמדובר בעסקה טובה דרכה יוכל שמואל להתבסס כסוחר יבוא-יצוא. לפיכך הסכים להלוות לו על-המקום את מלוא הסכום החסר: 40,000 דולר.

התשלום הועבר והסחורה הגיעה בשלום. בתוך תקופה קצרה הצליח שמואל למכור אותה, והוא כמעט הכפיל את הרווח!

אבל הגלגל לעולם לא נח על צירו: כעת נדרש שמואל שוב להשקיע סכומים גדולים בהזמנה חדשה. עוד יקח זמן עד שהמפעלים בסין יכירו בו כיבואן וותיק שזכאי "לתנאים הטובים".

החזיר חובות, הפריש לחיי-הבית, והמשיך להזמין מוצרים. כך חלפו לה תקופה ארוכה במהלכה בנה את עצמו, אך עדיין לא עמד לגמרי על רגליו.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il